

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23.09.2003, sp. zn. 17 Co 411/2003, ECLI:CZ:MSPH:2003:17.CO.411.2003.1

Číslo: 38/2005

Právní věta: Ustanovení § 262 o. s. ř. je podkladem pro podání žaloby o určení, že povinnost oprávněného stanovená v nalézacím řízení jako vzájemná, byla splněna. Kladné rozhodnutí o takové žalobě je listinou prokazující splnění vzájemné povinnosti oprávněným.

Soud: Městský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 23.09.2003

Spisová značka: 17 Co 411/2003

Číslo rozhodnutí: 38

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Výkon rozhodnutí

Předpisy: § 262 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Podanou žalobou se žalobkyně domáhá zjištění, že v červenci 1997 vyklidila byt o dvou pokojích a kuchyni s přísl. v I. patře domu čp. 423 v P. 6 na pozemku č. kat. 952, stavební k. ú. L. a garáž postavenou u tohoto domu. Tato skutečnost vyklizení prostor se totiž stala spornou v rámci řízení o výkon rozhodnutí o schválení smíru rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 26. 2. 1997. Na základě rozsudku se stala žalovaná výlučnou vlastnící předmětných nemovitostí s tím, že byla povinna vyplatit žalobkyni částku 1 600 000 Kč. Část této částky ve výši 600 000 Kč měla být vyplacena proti vyklizení předmětných bytových prostor a garáže a předání klíčů od těchto prostor žalované. Při výkonu tohoto rozhodnutí ve vykonávacím řízení vedeném u obvodního soudu pro Prahu 6 žalovaná namítla, že prostory dosud vyklizeny nejsou, ač žalobkyně tvrdí, že je vyklidila, ale součinnost odmítla žalovaná. Usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí bylo odvolacím soudem dne 31. 3. 2000 dne 31. 3. 2000 zrušeno a věc vrácena k novému řízení soudu prvního stupně. Za této situace se proto žalobkyně domáhá určení, že svoji povinnost vyklidit prostory splnila.

Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby a uvedla, že žalobkyně předmětné nemovitosti nevyklidila, v bytě zůstal bydlet její bývalý manžel.

O b v o d n í s o u d pro Prahu 7 po provedeném důkazním řízení žalobu rozsudkem ze dne 30. 10. 2002 zamítl a dovodil, že nejsou splněny podmínky § 80 písm. c) o. s. ř. pro možnost podání určovací žaloby. Podle tohoto ustanovení může žalobce požadovat, aby soud rozhodl o určení, zda tu právní vztah je nebo nikoliv, pokud na tom má naléhavý právní zájem. První podmínka však splněna není,

protože žalobkyně se domáhá určení skutečnosti, nikoliv právního vztahu. I žaloba podaná podle § 262 o. s. ř. musí splňovat podmínky určovací žaloby podle § 80 písm. c) o. s. ř. a žalobce se jí musí domáhat určení právního vztahu, nikoliv skutečnosti. V návaznosti na rozhodnutí ve věci samé rozhodl soud i o nákladech řízení a podle § 142 odst. 1 o. s. ř. uložil žalobkyni povinnost zaplatit žalované z tohoto titulu 10 000 Kč.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně odvolání a navrhla, aby soud jejímu návrhu vyhověl. Soudu prvního stupně vytkl nesprávné právní posouzení věci ve smyslu § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř. Soud vyšel z úvahy, že žalobě nelze vyhovět z ryze formálních důvodů, neboť žalobkyně sice má naléhavý právní zájem na požadovaném určení, avšak v tomto případě se nejedná o určení práva, ale o určení skutečnosti, což ustanovení § 80 písm. c) o. s. ř. nepřipouští. Soud uvedl, že požadovaného určení se lze domáhat jinými prostředky, např. notářským zápisem. Postup soudu s odkazem na judikaturu je nesprávný a neslučitelný s principy právního státu. Zjištění toho, že žalobkyně splnila svoji povinnost, se nemůže domáhat žalobou na plnění. Soud mylně dovozuje, že prokázání splnění podmínky vyklizení bytu lze dosáhnout jinak, např. notářským zápisem. To však není možné, protože činit notářský zápis ex post má nulovou vypovídací hodnotu, krom toho žalovaná žalobkyni do své nemovitosti nevpustí. Skutečnost, že žalobkyně v roce 1997 nemovitost vyklidila, nelze prokázat jinak, než svědecky a důkazy nemůže hodnotit notář, ale pouze soud. Žalobkyně odkázala na obdobný judikát Nejvyššího soudu z oblasti bytového práva, sp. zn. [20 Cdo 1827/99](#), který řeší obdobně otázku změny povinnosti k bytové náhradě. Žalobkyně v návaznosti na toto rozhodnutí navrhla, aby soud připustil změnu žalobního petitu tak, aby bylo určeno, že povinnost žalované vyplatit žalobkyni částku 600 000 Kč není vázána na vyklizení shora uvedeného bytu.

Žalovaná ve svém vyjádření k podanému odvolání navrhla, aby byl rozsudek soudu prvního stupně potvrzen jako věcně správný. Žalobkyně nemá naléhavý právní zájem na určení toho, že v červenci 1997 vyklidila předmětný byt. Odůvodnění rozsudku je naprosto přesvědčivé, protože požadavek žalobkyně se netýká určení právního vztahu. Navržená změna žalobního petitu by neměla být odvolacím soudem připuštěna, protože předmět řízení je zcela rozdílný a není zachována totožnost předmětu sporu. Navržená změna předmětu řízení brání změně napadeného rozsudku soudu prvního stupně, protože rozhodnutí by bránilo porušení zásady dvojinstančnosti řízení.

M ě s t s k ý s o u d v Praze nejprve řešil otázku, zda odvolání bylo podáno včas a má potřebné náležitosti stanovené § 205 odst. 1, 2 a dospěl ke kladnému závěru. Žalobkyně soudu vytýká nesprávné právní posouzení věci ve smyslu § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř. a odvolání má všechny předepsané náležitosti. Odvolací soud se dále zabýval návrhem na změnu žalobního petitu, kterou v rámci odvolání učinila žalobkyně a při odvolacím jednání rozhodl tak, že změnu žaloby pro rozdílnost předmětu řízení nepřipustil. Zrušil proto rozhodnutí soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í :

Z podnětu podaného odvolání přezkoumal odvolací soud napadený rozsudek soudu prvního stupně a dospěl k závěru, že odvolání žalobkyně je důvodné. Soud prvního stupně zjistil potřebné skutkové okolnosti, nesprávně však dospěl k závěru, že podání žaloby na určení skutečnosti vyklizení bytu je nepřípustné, protože neodpovídá ustanovení § 80 písm. c) o. s. ř., které připouští podání určovací žaloby pouze v případě určení práva nebo právního vztahu.

Je pravdou, že ustanovení § 80 písm. c) o. s. ř. jako příkladný výčet druhů žalob připouští podání žaloby pro určení, zda právní vztah nebo právo je či není, a to za předpokladu naléhavého právního zájmu. Soud prvního stupně dovodil, že pro určení skutečnosti vyklizení bytu má žalobkyně naléhavý právní zájem, při striktním výkladu ustanovení § 80 písm. c) o. s. ř. však nemůže soud takovou žalobu projednat, protože se žalobkyně nedomáhá toho, co uvedené ustanovení připouští, tj. určení práva

nebo právního vztahu. Tento výklad je zcela správný pro určovací žaloby obecného typu, pro jejichž podání nedává podklad jiné zákonné ustanovení. Ustanovení hmotného práva (např. žaloby podle § 64 zák. práce, § 21 zákona č. 2/1991 Sb., § 11, § 13 a § 564 obč. zák.), ale i procesního práva (např. § 175k, § 267 o. s. ř.) však zná případy, kdy podání určovací žaloby, a to i na určení právní skutečnosti (nikoliv tedy jen právního vztahu), zákon přímo předpokládá a dává účastníkovi podklad k takovému postupu. Takovým ustanovením je podle názoru odvolacího soudu i ustanovení § 262 odst. 2 o. s. ř., které ukládá povinnost oprávněnému prokázat splnění své povinnosti v případě vzájemné povinnosti rozhodnutím státního orgánu. Jedním z takových prostředků (předpokládaný i v komentáři občanského soudního řádu autorů: Bureš, J., Drápal, L. a Mazanec, M., 5. vydání, 2001, str. 1334) je i podání určovací žaloby, jíž by bylo prokázáno, že oprávněný svoji povinnost již splnil. Tak tomu bude zejména v případě, kdy tato skutečnost se mezi účastníky stala spornou a jakýmkoliv nesporným prohlášením její prokázání není možné, jak je tomu v tomto případě. Podle názoru odvolacího soudu tedy ustanovení § 262 odst. 1, 2 o. s. ř. dává podklad pro podání žaloby na zjištění sporné skutečnosti významné pro vykonávací řízení, že povinnost oprávněného stanovená nalézacím rozhodnutím byla splněna a oprávněný má právo cestou výkonu rozhodnutí požadovat splnění vzájemné povinnosti povinného.

Jen pro upřesnění povahy tohoto sporu považuje odvolací soud za nezbytné zdůraznit, že podstatou sporu je zjištění, zda žalobkyně svoji povinnost uloženou soudním smírem splnila nebo ne, nikoliv ovšem změna její povinnosti tak, že by již nebyla povinna být vyklidit, jak se žalobkyně domáhala změněným žalobním petitem. Odkaz na judikát Nejvyššího soudu sp. zn. [20 Cdo 1827/99](#) není případný, protože podstatou rozhodnutí Nejvyššího soudu je určení toho, že došlo k takové změně skutkových okolností věci, že je třeba změnit rozhodnutí o povinnosti účastníků. V současně projednávané věci však nedošlo k žádné změně skutkových okolností, žalobkyně se také ve skutečnosti nedomáhá změny nalézacího rozhodnutí, prokazuje však podanou žalobou, že povinnost nalézacím rozhodnutím stanovenou již splnila.

Soud prvního stupně se v důsledku nesprávného právního názoru nezabýval podstatou sporu, protože formálně rozhodl pro nepřipustnost žaloby, Odvolací soud proto nemohl postupovat jinak, než rozsudek soudu prvního stupně podle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení, ve kterém se bude zabývat zjištěním sporných skutečností a posouzením toho, zda svým jednáním žalobkyně splnila nebo nesplnila svoji povinnost určenou soudním smírem.